

KURJER LITIEWSKI

W WILNIE DNIA 14. LUTEGO V. S. ROKU 1812

S Z W E C Y I A

Ze Sztokolmu 9 stycznia

Kiedy król nasz obymował ster rządów, następcą tronu, zdał sprawę, o stanie królestwa, w tych słowach: „N. Panie! Spełniły się gorące życzenia moje; zdrowie W. K. Mości dozwala mu stanąć u steru rządu. Oby! serce twoje mogło ci powiedzieć, ile moje radości doznaie, że powracasz do używania władzy, której sprawowanie przezemnie wystawiało nieustannie mi niebezpieczeństwo życiu twojemu grożące. Lubo zdawałem W. K. Mości codziennie sprawę o wewnętrznym i zewnętrznym stanie królestwa, korzystając atoli z tej ważnej chwili, wystawię ogólny stan kraju. — Kiedy W. K. Mość postanowił przystąpić do systematu ładu, i wojnę Anglii wypowiedzieć, wtedy Szwecyia nieszczęśliwą walkę ukończyła. Jeszcze rany nie były zagoione, a już nowe ofiary czynić musiała. Utraciła cały prawie przychód celny, główną część publicznych dochodów stanowiący. — Szwecyia, pomimo odosobnienia od ładu, uczyniła dla powszechnej sprawy, czego tylko spodziewać się można było od narodu, wiernie obowiązków swoich dopełniając ego. Wyłożyła przeszło 2 miliony talarów na zaciąg żołnierza, na obronę swoich brzegów, wysp, twierdz i floty. — Nie mogę zataić przed W. K. Mością, że nasz handel, dziś tylko do brzegów ograniczony, wiele przez wojnę ucierpiał. — (Tu następcą tronu wystawiwszy bardzo świetny obraz stosunków Szwecyi z innymi mocarstwami europejskimi, tak daley pisze) Takie są, N. Panie! zewnętrzne stosunki Szwecyi. Uczciwość, sprawiedliwość i szczęśliwość twoich poddanych są iey celem. — Wojsko i skarb, te dwie główne rękoymie bytu każdego kraju, były zawsze celem moiej troskliwości. Rozsądna oszczędność kierowała szafunkiem funduszu, przeznaczanego na konieczne uzbraiania, iakich stan wojny wymaga. — Wojna ta, istotnie wpływająca na obrót płodów szwedzkich, tudzież na ogólny handel i widoki kupców, znacznie bieg wexłów pogorszyła. Dla tego szczególniej myślałem, iakby tej klęsce krajów zaradzić. Kiedym iedną ręką powściągał lichwiarstwo, ponawiał dawne urządzenia przeciw zakazanemu wyprowadzeniu złota i srebra, wkładał opłatę na te kruszce idące z zagranicy a przechodzące tylko przez Szwecyją, i usiłował zwrócić naród do zasad oszczędności, którą się przodkowie nasi wstawili, drugim ramieniem dzwigałem przemysł narodowy i wszelkie części handlu, w Szwecyi dozwolone; bieg wexłów niżony d. 19 marca r. z. do 136 szyllingów, do d. 5 stycznia podniosłem do 84; przedsięwziąłem środki ku ułatwieniu uprawy lnu i konopi, ku zachęceniu do wynajdowania słonych źródeł, ku osuszeniu bagien w Dalekarlii, robieniu nowych komunikacyi i gościńców w prowincyi Wermelandyi, ku utworzeniu towarzystwa połowu śledzi, przedłużeniu związków handlowych z Finlandyją, skutecznieniu urzędzeń skarbowych przez sta-

ny królestwa uchwalonych, i ku nadaniu nowego trybu dyrekcyi magazynowej i celney, tudzież rządowi na wyspie S. Bartłomieia. — Tegoroczne żniwo nie było obfite; sprowadziłem więc zboże z zagranicy; aby zaś te transporta nie zaszkodziły biegowi wexłów, pozwoiliem wywozić sol w zamian za zboże. Ta zamiana tém była łatwieyszą, iż mamy ieszcze w kraju zapas soli na dwa lata. Z żalem widzialem, iż zbyteczne potrzebowanie i pędzenie gorzałki, dogadzające wprawdzie interessowi prywatnemu, ale publicznemu szkodzące, smutny wpływ miało na moralność narodu, i głodem zagrażało. Na to złe nie miałem innego lekarstwa nad odezwy, zasadzone na oycowskich W. K. Mości chęciach i zamiarach: samą poprawę złego do innego czasu odłożyłem zostawiając ją mądrości sejmujących stanów. Miałem w szczególniejszym staraniu szpitale, i inne pobożne zakłady; z równą gorliwością starałem się zapobiedz żebractwu, i obmyślić wsparcie ubóstwu. — Nie spuściłem z oka wewnętrznej politycyi i rolnictwa, tudzież politycznej ekonomii i statystycznych wiadomości; i dla tego ustanowiłem akademią centralną. — Roboty około kanału w Gotyi, tego ważnego pomnika, panowania W. K. Mości szły z wielkim pospiechem; zawieszony roboty około kanału w Sodertelii rozpoczną się z nową żywością. — Kazałem skutecznic uchwały seymowe, przez W. K. Mość zatwierdzone, względem uzbroienia narodu, ale ażeby nie odbierać rolnictwu więcej rąk iak tyle, ile koniecznie na obronę oyczyzny potrzeba, z 50,000 ludzi oddanych przez seym do rozporządzenia W. K. Mości, kazałem tylko 15,000 wybrać. Szkodliwe błędy, rozszerzone nawet w Skanii, stały się powodem do krwawych wypadków i do otwartego buntu; użyte środki zniszczyły te zamachy i spokojność przywróciły. Nieprzyjaciele nasi, i ci, w których spokojność nasza zawiść wzbudza, tryumfowali z domowych rozterków; lecz wkrótce zawstydzic się musieli! wszyscy szwedzi powrócili do powinności i narodowego ducha. Rozmaite rodzaje uzbroienia narodu już uzupełnione, i można ich użyć iak naykorzystniey. Wojsko regularne i odwodowe iest w swojej zupełności, na nowo ubrane, i w broń opatrzone, którey podostatek mamy w zakładach, a ieszcze warsztaty po zbroiowniach s podwoionym pospiechem około niey robią. Fabryka prochu działowego i saletry znacznie wzrosła, a artylleryia iest w szanownym stanie. Zabezpieczony i pomnożony płacę, wyznaczoną dla officerów i żołnierzy rannych na wojnie. Przyśpieszone opędzenie kosztów ostatniej wojny i wszelkie środki zwolna użyte, ten iedynie cel mają, ażeby wojsko było na zawołaniu, i miało wszystko co mu potrzeba. Mimo rozpraw ludzi zawistnych Szwecyi, utrzymujących, że potrzeba 60 lat ażeby mogła 60,000 woyska pod bronią wystawić, iednak w kwietniu tak przyjaciele iak i nieprzyjaciele W. K. Mości widzieć będą tę liczbę. Bez żadney inney ambicyi, prócz zachowania wolno-

ści i praw, chce Szwecyja bronić się i może to uczynić. Oblana z iedney strony morzem, a z drugiej zasłonięta nieprzebytymi górami, ma pewną rękoymię niepodległości swojej nietylko w mężstwie mieszkańców, i pamięci na dawną chwałę, ale też w położeniu, górach, jeziorach i klimacie. Do niej tylko należy umieć korzystać z tych wszystkich sposobów, a do mieszkańców, przekonać się o tey prawdzie, że iako żelazo, ten plód ich gór, przygotowywa żniwa porządku ziemię, tak toż samo żelazo przy stałem postanowieniu użycia onego, stanie się dostatecznym na ich obronę.—Wierność i dobry duch woyska, tudzież gorliwość i zdatność urzędników publicznych wspierały moje usiłowania. Wszystkie wydziały kancelaryi stanu gorliwie pracowały, i szybko interessa odbywały. Sekretaryat stanu religijny załatwił od d. 1 marca 900 interessów; wewnętrzny, 452; skarbowy i handlowy, 1653; a woenny 2535; reszta nieukończonych ieszcze ostatecznie, których iest nie wiele, czeka wyroku W. K. Mości.—Jeżeli N. Panie! w tym obrazie widzisz, żem chciał odpowiedzieć położonemu we mnie zaufaniu twojemu, iuż to samo, połączone z radością moją, z ozdrowienia W. K. Mci, będzie najmilszą usiłowań moich nagrodą. Jeżeli zaś niebo spełni życzenia moje o zachowanie W. K. Mości przy życiu, Szwecyja, zostając iak najdłużey pod tarczą cnot twoich, znajdzie w nieograniczonym poświęceniu się serca moiego, w pełnym uszanowaniu przywiązaniu syna moiego, w nienaruszeniu praw krajowych, w poczciwości urzędników, w iedności, odwadze i patriotyzmie Szwedów, nappewniejszą rękoymię swoich szczęśliwych przeznaczeń.—Jestem z szczerem poświęceniem się i głębokiem uszanowaniem, W. K. Mości wierny poddany, i syn dobry. Dano w Pałacu Sztokolmskim 1812 stycznia 7. *Podpisano* Karol Jan.

Dzienniki Jutlandzkie ogłaszają następne szczegóły rozbicia się 3 okrętów ang. Royal, Georges i Defense. D. 26 grudnia, kiedy Georges rzucił swoje kotwice, w tem gwałtowny wiatr wpędził go na skały. Wielkie bałwany morskie przechodziły przez niego; mocno budowany opierał się długo gwałtowności morza; co przedłużyło udręczenie nieszczęśliwych maytków. Przez cały dzień 25 widać było 500 ludzi uczepionych u najwyższej części pokładu; lecz niepodobna było popłynąć na ich ratunek, dla bezprzykładnie wzburzonego morza. Zniknęli ci ludzie, i zdawało się, że ich bałwany morskie pochłonięły; ale według zeznania iednego z 10 ocalonych maytków, widząc admirał Reynolds, iż niebyło sposobu ratowania się, wskoczył w morze z rozpaczą, a za iego przykładem większa połowa ludzi toż uczyniła. Pozostali przywieszali iedni drugich do ułomków drzewa i masztów, z którymi rzucali się w morze, usiłując dostać się do brzegu, o 300 sążni odległego; lecz oprócz 10, wszyscy potonęli lub od kawałów pogruchotanego okrętu zgniecionemi zostali. Sekretarz admirała Reynolds dostał się do lądu ale tak znużony i przeziębiony, że natychmiast umarł. Miał przy sobie wizerunek żony z listem, w którym prosi aby uwiadomiono nieszczęśliwą mieszkającą w Londynie o iego smutnym losie. Chłopczyk 8letni przywiązany do kawała drzewa nadpłynął zdrów do brzegu, a rodzice iego pozostali na okręcie le Defense gdy postrzegli, że przybył szczęśliwie do lądu, wskoczyli razem w morze i zatonęli. Z okrętu le Defense dostano 4 działa i 47 baryłek prochu. Jest nadzieia, iż część drzewa z okrętu Royal-Georges będzie uratowana.

Podług listów z Norwegii, widziano pływający okręt liniowy ang. Victory, na którym iest admirał Saumarez, ale bez masztów.—Niema ieszcze łódów na

Sundzie.—Gazeta nasza handłowa donosi o sposobie ratowania ludzi z okrętu osiadłego na haku, a to za pomocą bomby. John Bell oficer morski ang. wynalazca tego sposobu dostał 50 gwineów nagrody od towarzystwa przemysłu publicznego londyńskiego za ten wynalazek którego kilkakrotnie doświadczano. Rzucono bombę pełną ołowiu z okrętu pod kątem 45cio stopniowym. Za pomocą liny przywiązanej do bomby, porucznik Bell i kilka innych osob wyskoczywszy z okrętu dostali się do brzegu. Nappierwszym tego sposobu wynalazcą był P. Canobre dowódca w twierdzy Bonn naprzeciw Kolonii w roku 1778. (z *Frankfurtskiej*)

B R Y T A N I A W I E L K A Z Londynu 20 stycznia

Dziennik the Star zawiera następny list do redakcyi pisany o stracie 3ch okrętów liniowych „Czekałem dotąd, czy też iaki członek parlamentu nieuczyni wzmianki o smutnych szkodach, iakie naszą flotę na morzu bałtyckiem spotkały. Aliści wyczytałem w dzienniku W. Pana, iż P. Whitbread dobrze przyjął odpowiedź Pana Yorke, na iego zapytanie, i że najmniejsza przygana nie pada na admiralicyją. Bydź to może; ale pewny wypadek łączony z tem nieszczęściem floty, godzien zaiste nieiakięgo objaśnienia. Flotta miała rozkaz powracania do Anglii d. 1 listopada, ale późniejszy rozkaz zalecił iey, aby do 1 grudnia była na morzu bałtyckim. Gdyby nie ten rozkaz, byłyby ieszcze trzy okręty wojenne i 2000 mężnych maytków w usłudze krajowej, i nie widzielibyśmy dziś tylu familij w żałobie, bo czas był ciągle piękny, i żegluga do dnia 30 listopada przyiązna dla floty naszej, a po tym dniu zerwały się wiatry, i powstały burze. Ze ten nowy rozkaz był w brew zdaniu officerów morskich, przekonałem się o tem z następującego listu, który P. Guion kapitan z okrętu St Georges pisał do pewnego przyjaciela w admiralicyi, a w którym był drugi list do brata iego zawierający testament i układy familijne. List do przyjaciela to opiewa: *gdy się dowiesz o przybyciu okrętu St Georges do Anglii, o czem wcale wątpię, spalisz listu przytączony; ale jeśli się dowiesz, żeśmy zatonęli, odeszły go zaraz, do kogo iest pisany.*—Między Gravelines i Calais osiadł przy brzegu bryg ang. Część osady z Gravelines wyszła na poymanie ludzi rozbitych i na brzeg wyrzuconych.

D. 13 złożono w izbie niższej rapport 7 lekarzów o stanie zdrowia królewskiego. Wszyscy zgadzają się iednomyślnie, że zdrowie ciała ieszcze niezrównowane; lecz że J. J. K. Mość dla pomieszenia umysłu niemoże sprawować interessów, że od nieiakięgo czasu polepszyło się królowi, że iednak zupełne uleczenie iezeli niepodobne przynajmniej bardzo iest trudne. Mianowicie godne są uwagi doktorów Simona i Halforta, s których pierwszy oświadczył: że król zachował zupełną pamięć swojej godności i że to nadaie szczególny charakter iego chorobie; że przy tym trudno iest leczyć; że doskonale obeymuie król wszystkie przedmioty sobie wystawione, że niektóre tylko wyobrażenia krążące po głowie iego, utrzymują w błędzie; że mimo to doskonale umie sądzić o własnych potrzebach, iako to żywności, odzieniu i innych rzeczach podobnego rodzaju, i w tym względzie pięć iest czyste, a pamięć dobra. Lekarz Halfort rzekł, że uzdrowienie króla iest bardzo niepodobne, szczególnie z powodu wpływu otaczających iego okoliczności na iego drażliwą konstytucyją; że z biegu wyobrażeń królewskich i z mocnych wyrazów okazuje się najmocniejsze dotknięcie umysłu przez zawieszenie królewskiej władzy.

Jaka iest wolność myślenia mówienia i pisania w narodzie ang. pokazała to sprawa P. Wardle z Xciem

Yorck; dziś nowo wydana satyra przeciwko Xciu re-
jentowi, Xciu Yorck i Xciu Klarencyi, nowym iest
tego dowodem. Opisano w niey przypadek pierwsze-
go w tańcu; miłości drugiego z P. Clarke; i umizgi
trzeciego do JPanny Tilney-Long, która, odrzuciwszy
wszelkie ofiary Xcia admirała czerwoney flagi, idzie
za lorda Wellesley-Pole. (*Zuschauer*)

Z Morza szródziemnego przysłane wiadomości do-
noszą, że admirał Pellew dowódzca eskadry ang. z 12
okrętów liniowych złożoney, długo stojąc przed Tu-
lonem, doskonale rozpoznał potęgę nieprzyaciół, 16 o-
krętów liniowych wynoszącą, że po kilkakroć wycią-
gnął tę flotę na głębinę, lecz dla przeciwnych wia-
trów nigdy niemógł przymusić do bitwy; że zatym po-
wrócił do Port-Mahon a 2 okręty nawałnością skoła-
tane odesłał do Anglii. Fregata Peri spotkała okręt fr.
od dział 74: ledwo z niebezpieczeństwa uratować
się trafiła. Pod przygórkiem Finisterre postrzeżono 4
wielkie fregaty fr.

A M E R Y K A

z *Vera-Cruz* 50 listopada.

Jak na wyspach antyjskich i w południowey Ame-
ryce, tak w naszym królestwie szerzyć się zaczyna
duch rewolucyjny. Wielkorządca Venegas niemoże
pokonać insurgentów rozsypanych po całej przestrze-
ni kraju i panujących we wszystkich wawozach. Dziś
półtrzecia miliona miedzianych ludzi walczy za u-
dzielnością przeciwko 70 t. hiszpanów posiadających
urzędy i przeciwko milionowi potomków hiszp. Mi-
lion murzynów pilnuie roli i do wojny nienależy.
Szkoda że ten żyźny kraj wojną domową niszczeie.
Ziemia ta wydaie 24 ziarna: w *Quillotte* zbierają co-
rok 9 t. cetnarów wanilli, w *Vaxace* mają 8 t. cent.
koszenilli, corok złąd wychodzi na morze 10 t. cent.
cukru. Duchowieństwa liczą 14000 głów z 18 milio-
nami piastrow dochodu. Ogólny dochód dla króla
wynosi 20 mill. to iest: 5 mill. i pół s kopalni prywa-
tnych, 4 mil. z administracyi tabaki, 2 mill. i pół po-
głowszczyzny i t. d. Z tego utrzymuie się 10 t.
wojska regularnego a 20 t. milieyi. Stolica Meksyk li-
czy 135 t. mieszkańców; ma akademią i wielorakie ar-
cy piękne do tego pomoce; i przeto widać domy ar-
chitektoniczne, piękne posagi, statui, ogrody, maszyny
wodociągi i t. d.

z *Londynu* 22 stycznia.

Wczora przyszła poczta z Jamaiki i *Wysp pod*
wiatrami. Zgromadzenie powszechnie tej osady na
posiedzeniu d. 29 paździer. między innymi uchwaliło
podwójną opłatę od zboża sprowadzonego z Ameryki
a to dla zachęcenia mieszkańców, ażeby się wzięli do
uprawy płodów potrzebnych koniecznie do życia, za-
miast używania negrów do uprawy kawy, żadnego
teraz zysku nieprzynoszącej. Mianowano także wy-
dział do ułożenia proźby do Xęcia Rejenta z wysta-
wieniem nędzy mieszkańców, o porównanie płodów
ich osady z płodami matki oyczyzny.—Dowiadnujemy
się z Barbados, iż duch rokoszu pokazuje się ieszcze
w osadach świeżo przez nas nabytych. P. Jerzy Bo-
ckwith wyprawił Jenerał-majora karola Shipley do
wysp Martyniki, Guadelupy i S. Łucyi, aby iako in-
żynier przesłał mu doniesienie o niniejszym stanie
tych osad. (z *Dziennika państwa*)

Rozległa prowincya *Cumana* przyłączyła się do
ziednoczonych stanów *Venezuela*, zrzekła się wszel-
kiej podległości dla metropolii i każdemu w niey
osiadającemu ofiarowała bezpłatne osady. Insurgenci
wysyłają deputacyą do rzeczypospolitey ameryki pół-
nocney dla układów o zakupienie oręża i amunicyi.

Podług gazet z Neuv-York rozmnażanie owiec
hiszp. oraz powiększanie rękodzieł i fabryk w sta-

nach ziednoczonych tak dzielnie postępuie, iż w prze-
ciągu lat 4, ieżeli terazniejsze okoliczności niezmie-
nią się, Ameryka północna będzie mogła opatrzyć wła-
snemi produktami wszystkie swoje potrzeby i nadto
znaczną ilość wywieść za granicę.

H I S Z P A N I I A

z *Lizbony* 10 stycznia

Szpitala nasze wypróżniać się zaczynają: z liczby
25 t. chorych, walchereńską gorączką dotkniętych, wy-
szło już do obozu 8 t. bardzo mała liczba umarła, a
reszta wkrótce powróci do obozu. Lord Wellington
statecznie utrzymuie główną kwaterę w Freynada.
Jeżeli można sądzić o celu wielkich przygotowań, za-
pewne przedsięweźmie oblężenie Cindat-Rodrigo.

z *Cadix* 30 grudnia

Jrał major Cooke doniósł lordowi Wellington o
oblężeniu miasta Tariffa przez francuzów. Dnia 20
siła fr. od 4 do 5 t. piechoty i od 200 do 300 ia-
zdy wynosząca opasała twierdzę niedoznawszy wiel-
kiego odporu od małej załogi. Dnia 21 przednie cza-
ty nieprzyacielskie zostały zniesione. Dnia 22 Jrał
Copons i pułkownik Skerret uczynili wycieczkę dla
przekonania się o siłach nieprzyacielskich i niemając
kłęskę zadali letkim pułkom. Podobno mają francuzi
4 harmaty 16 funtowe i kilka haubic, z których d.
29 strzelali do wałów Tariffa: prędko wyciągnęli ró-
wnoległą i przybliżyli przykopy. Codziennie zacho-
dzące gonitwy zadają znaczną kłęskę nieprzyacielo-
wi, wszakże nie bez straty naszej. Panujące położenie
baterii fr. grozi nam wielkiem niebezpieczeństwem.
Dnia 29 wieczorem wyłom był dostateczny, zdaie się
że wkrótce szturm nastąpi. Dla obrony w ostatnim
razie zatarassowano ulice. Nieprzyjaciele liczą 10 t
żołnierza użytego do oblężenia.

F R A N C Y J A

z *Paryża* 28 stycznia

Kiedy kampanie na pół-wyspie podkopują potęgę
ang. i chłoną iey skarby; kiedy uzbraiające się okrę-
ty wojenne na brzegach szródziemnego, niemieckiego
i zachodniego morza gotują cios marynarce ang. Na-
poleon przedsięwziętymi szródkami coraz bardziey niszczy
na lądzie handel ang. podnosząc przemysł kra-
iowy. Na ruinach ang. wzniosły się fabryki fr. Jedne
towary osadowe przy Anglii dotąd utrzymywały się;
dziś i te nachylone do upadku za lat kilka zniszczo-
ne zostaną. Utworzone ministerium handlowe wyda-
ło odezwę na zachęcenie przemysłu, a co do uprawy
buraków i zakładu fabryk do wyrabiania z nich cu-
kru, rozesało do wszystkich prefektów rozkazy, aże-
by znaglili właścicielow do zasiania 100000 łanów
dobrej ziemi tą rośliną. Dla ułatwienia zaś transpor-
tow do fabryk zalecona iest uprawa nad kanałami
i rzekami splawnymi.

Ustawą imperatorską pod d. 10 b. m. zwołane są na
d. 1 lutego Collegiia wyborowe pewney liczby de-
partamentów, dla wybrania kandydatów do senatu,
ciała prawodawczego, rad departamentowych i okrę-
gowych, i są wymienione w niey osoby na prezesów
tychże kolegiów.

A U S T R Y J A

z *Prezburga* 31 stycznia

Dnia 30 odprawilo się 60te posiedzenie seymu
węgierskiego. Mówią że seymujące stany przyięły
przez uchwałę, zapłacić we 2 latach 24 miliony ryń-
skich w rewersach wykupnych; dostawić w tymże
czasie 4 miliony miar zboża rozmaitego gatunku do
magazynów cessaarskich, i naresztę płacić także przez
2 lata od każdego cetnara soli po 2 ryńskie; a to
wszystko dla zasilania skarbu Cessaarskiego i wspar-
cia ogólnych finansów monarchii (z *Berlińskiej*.)

z Wiednia 26 stycznia

Z powodu upadłego kredytu, i nadwreżonego stanu finansow, bardzo wielu kapitalistów doświadcza wielkiego niedostatku. Przez upadek papierow miliony zmniejszyły się na krocie, gdy właściciele ziemi zostali przy swoich procentach. Urzędnicy nawet cywilni i woyskowi wiele cierpią; albowiem podług terażniejszey ceny rewersów wykupnych względem gotowych pieniędzy, odbierają połowę tylko pierwiastkowej pensyi, gdy tym czasem produkta podrożają; podali więc prozbę do Cesarza o powiększenie ich pensyi: lecz odmowiono. — Rząd nasz założyć kazał szkoły pływania. — Rozgłoszona wiadomość i przez gazetę Berlińską przyjęta, o postawieniu woysk ligi reńskiej na stopniu woennym, niepotwierdziła się.

W Brodach znajdują się ogromne składy bawełny i cukru, iak rzadko kiedy było. Część tych zapasow póydzie do Francyi a druga do Szwaycarów, dokąd w tym miesiącu posłano bawełny skrzyń 500. Zapasy te pochodzą z Odessy. Kiedy tę wzmiankę o handlu czyniemy; wszystkie granice nasze są zupełnie zamknięte dla rękodziel zagranicznych, i płodow zbytkowych. — O wyciągniomym kordonie w Gallicyi od 30 t. ludzi rozgłoszone wiadomości zdają się zawczesne. — Przebiegło tedy kilku gońcow s Paryża do Stambułu; ieden też przyniósł depesze do naszego dworu. (z Berlińskiej.)

W Ł O C H Y

z Medyolanu 24 stycznia

Vice król nasz odebrał od W. Xcia Frankfurtskiego, iako iego następcy, wypracowane dzieło o administracyi xięstwa. Głębokie są myśli xcia o rozkładzie podatkow. — Na morzu adryatyckim kwitnąć zaczyna żegluga. Do Wenecyi zawinęło 415 okrętów kupieckich w ostatnich 2 miesiącach. Do Fiume w iednym miesiącu przybyło 250 statkow s produktami południowemi, które lądem na północ przewożą się. Z Brindisi do Corfu szczęśliwie trafiły 53 statki przewozowe z potrzebami woennymi pod zasłoną 7 okrętow woennych. — W arsenalach w Wenecyi i Neapolu z wielkim pospiechem budują się i uzbierają się wielkie okręty woienne, mające kiedyś utrzymać panowanie morza, które dożowie w kwitających czasach sobie poszlubiali.

T U R C Y I A

Ze Stambułu 1 stycznia

Mimo dawnego zwyczaju, wszród zimy Porta czyni wielkie przygotowania. Sultán rozesłał firmanny, ażeby nikt nieważył się przeszkadzać ciągnącemu woysku do Balkanu, pod obawą smierci. Zbierają się tam korpusy iako pod przedmurzem państwa Otomańskiego. W Szumli zebrało się woysko, od 40 t. Znajduie się w nim wielu młodzieńców od lat 17 i 20. Woyna terażniejsza zniszczyła albo zniszczy do ostatku cały kwiat tureckiego narodu, wszystka młodzież zupełnie wyginie.

R O S S Y I A

z S. Peterzburga 16 stycznia

J. J. Mość, za szczególniejsze męstwo d. 23 września 1811 okazane daruie Archengelohorodzkemu musz. pułkowi srebrne trąby. W promocyi rang zostali sztabs-kapitanami w Troickim m. p. Mosiewski; w Bielewskim m. p. Rakocy; chorążemi zostali w S. Peterzburskim dr. p. Kuliński, Mrocza, Rzewuski; w Inflantskim dr. p. Horodecki i Kułabka; w Tyraspolskim Ruszkowski, Ratomski 6ty, i Peczyński; w Derpskim Aranowski i Malinowski; w Niżehorodzkim Bogaiewski; w Borysoglebskim dr. p. Pietraszkiewicz i Hłasko; w Olwiopolskim huzar. p. Pisarzewski, Biryliński; Hordyński, Miczkowski i Dąbrowski.

J. J. Mość raczył tu wydać następujące rozkazy: Straży wewnętrzney półbataliony Kurski, Rewelski, Ki-

jowski, mają nazywać się batalionami iako po 3 roty mające. Szefami półkow mianowani w Krymskim p. p. Fligel adiutant J. J. Mości półkownik Graf Kru-sold, a w Tyfliskim p. p. półkownik Półtoracki. Dla odniesionych ran uwalniają się od służby szef krymskiego p. p. Jrl-maior Baumgarten z mundurem i połowiczną pensją; J. J. Mości w wydziale kwaterniczym półkownik Wistycki 4ty z mundurem i całą pensją. Podporucznik pułku Butyrskiego Floryński 2gi z rangą porucznika i mundurem, s pułku Dnieprowskiego pr. Zaborowski z rangą sztabs-kapitana i mundurem; s Tatarskiego ułańskiego p. podpółkownik Krzyczyński z rangą półkownika i mundurem.

Umarli wymazują się z rang listy: Sumskiego huzarskiego p. porucznik Borch; Tatarskiego ułańskiego p. chorąży Baranowski 6ty; sybirskiego gr. p. chorąży Adamowicz. Dla choroby uwalniają się od służby: z Narwskiego p. kapitan Kowalewski z rangą maiora i mundurem; z Czernichowskiego p. podporucznik Gliński; z Saratowskiego podpor. Stempkowski z rangą porucznika.

Ministerium spraw wnątrznych obawia, że zbóycy, którzy w Kurlandyi w Rudborskiem lesie rozbili pocztę wysłaną do Memla z S. Petersburga 14 listop. r. z. z listami ztąd i z innych mieysc, są teraz pochwytni; że zatym odzyskano i listy tą pocztą przesyłane. Chociaż paki były wrzucone do stawu, i zamokłe dobyto; iednak listy są całe. Korrespondenci raczą zgłosić się do pocztamtow, gdzie takowe listy podali; czy życzą ażeby takowe pakiety na nowo odprawić za granicę, czy im powrócić?

s Tweru 28 grudnia

W gubernii naszey w mieście Ostaszkwie obywatel własnym kosztem budują szpital i dom dla podrztkow. Summa na tę budowlę przeznaczona wynosi 4682 ruble. Gdy o tey ofierze obywatelow doniósł J. J. Mości Jenerał-gubernator Nowgorodzki Twerzki i Jarosławski xiąże Jerzy Oldenburski, poruczył iemu J. J. Mość oświadczyć obywatelom, tę ofiarę czyniącym, szczególniejsze iego naywyższe ukontentowanie i ogłosić publiczności takowy czyn miłosierdzia i miłości bliźniego.

Z Grodna 1 lutego

JO. Xże Drucki Lubecki marszałek gubernii naszey odebrał od J. J. Mości arcy ważny dla obywatelow Litt. następujący naywyższy reskrypt—, JP. Marszałkowi grodzieńskiej gubernii aktualnemu stanu konsyliarzowi Xiążęciu Druckiemu Lubeckiemu.— Z należnym względem przyjąłem prozby wasze w imięciu slachty gubernii grodzieńskiej podane. Rozpatrzywszy one osądziłem za rzecz przyzwoitą, ile można zadosyc im uczynić i dla tego: (1 ukazem 1811 lipca 5 przepisany dla gubernii grodzieńskiej tenże sam porządek seymikow, iaki był przeznaczony dla gubernii wileńskiej. (2 ukazem 4 sierpnia tegoż roku przedłużony termin wyboru tey slachty, która niema rang officerskich. (3 ukazem 29 maiia tegoż roku porządek rozgraniczenia się postanowiony dla gubernii wileńskiej, rozciągniony i na gubernią grodzieńską. (4 w zamiarze zrobienia ulgi guberniom litewskim i innym w poborze podatkow, ustawą 17 listopada tego roku, rozkazano pobierać one zbożem na rok 1812. (5 Nakoniec ukazem 18 grudnia obie gubernie Litt i prowincyią Białostocką rozkazano porównać z drugimi gubernijami co do taryf podatku podusznego.— Tak zadosyc czyniąc prozbom waszym, chciałem pokazać moią stałą troskliwość o dobro obywatelow gubernii litewskich. Na teyże zasadzie i drugie punkta p skombinowaniu ich s pożytkiem kraiu i prawami, odbiorą w swoim czasie należne rozwiązanie.— Pisano w S. Peterzburgu dnia 24 grudnia 1811 roku. Na oryginalne własną ręką J. J. Mości podpisano. ALEXANDER

D O D A T E K Nro 13
D O K U R Y E R A L I T E W S K I E G O

W W I L N I E D N I A 14 L U T E G O 1812 R O K U

Z Wilna 54 stycznia

Dziś we szrode tu na wielkim teatrze s całą orkiestrą da koncert na skrzypcach JP. Ignacy Reutt, ten sam młodzieniec, o którym w tej gazecie kilkakrotnie s pochwałą wspomnieliśmy.

O d e z w a

Ur. Helena z Tarnawskich Zienkiewiczowa zawarła przed lat 17 w kościele parafialnym w powiecie Włodzimierskim położonym w parafii Łuckiej z ur: Alexandrem Zienkiewiczem, który po kilkoletnim z nią mieszkaniu przed taty 14 zezoną Helenę z Tarnawskich Zienkiewiczową opuścił, i przez różne wywiadywania się oraz dwurotnie wydawane edykta iakoteż komunikacje do onych konsystorzow, gdzieby się pomieniony Alexander Zienkiewicz znajdował, pewney dotąd nie ma wiadomości; który ieśliby gdzie znajdował się aby wiadomy o nim raczył zawiadomić łucki rzymsko-katolicki łaciński konsystorz.

D o a r e d y

Niżey podpisany oświadcza iż hrabstwo Lubomirskie z folwarkami w gubernii mińskiej w ptcie: ihumieńskiem położone zawierające rzeki portowe tak na rybski iako krzemieńczucki handel służące, dawniey ziemskie JW. Hrabiego Tyszkiewicza Mar. W. X. L. oraz dożywociu samey JW. Hrabiney Tyszkiewiczowej ar. żonie zeszłego męża uległe, w terminie S. Józefa roku terażniejszego 1812 idą do zadzierżawienia; aby życzył sobie zaarędować i chciał wiedzieć o iaczej i warunkach pod któremi bydź maia te dobra zadzierżawione, niech się uda do niżej piszącego się, zarządzającego, generalnie wszystkimi dobrami i interesami po zeszłym wyż wzmienionym Marszałku Tyszkiewiczowi pozostałemu w domie Tyszkiewiczowim na niemieckiej ulicy pod numerem 382 i 88 różn. położonym mieszkającego, gdzie każdy życzący być w negocjacye dokładną powezmie wiadomość.—

A. Podbereski.

Kuryer Litewski

Redakcyia kuryera litt. donosi wszystkim swoim subskrybentom, że pocztamt litt. przedsięwziął skuteczne środki ażeby każdemu kuryer litt. iak narygularniey dochodził; azatym cierpiący iakakolwiek potrzebę raczy przesyłać listowną skargę do pocztamtu b do redakcyi, która JW. Pocztodyrektorowi przeloć skargi nieomieszka. Prenumeratę można przesyłać każdego czasu roczną 14 i półroczną 7 r. sr. Oprócz kuratności w wydawaniu kuryera litt. redakcyia uowadzić będzie pomieszczać wiadomości iak nayswieższe.

Obwieszczenia

Sąd Magistratu miasta Wilna, przywoławszy sprawy kredytorow i pretensorow Xiędza Alexandra Łabowskiego i zmarłej Jego żony, powodem oświadczoney exdywizyi, za remissą sądu głównego litewsko wileńskiego 2go departamentu w tymże magistracie złożonemu oczewistemu rozbirowi; po wysłuchaniu od niektórych kredytorow odbytych głosow i po zrehabilitowaniu wniesionych kwestyi (między innymi) stanowił: dla wiadomości powszechney zamieścić w gazecie kuryera litt. iż dzieło wyrażoney exdywizyi majątku Łabowskich iako już po wysłanych wyrokach ku oczewistemu rozbirowi iest zbliżoną z strzeżeniem kredytorow lub pretensorow, którzy do

terażniejszey rozprawy iawić się niebędą wieczney ammissyi, w skutek iakowego postanowienia ninieyza publikata zamieszcza się.— Dnia 10 februaryi 1812

Mateusz Borkowski Burm. Prezy. M. G. W. 2 Administracyia dekretem sądu taxatorsko exdywizorskiego majątkości Bolc naznaczona uwiadamia sukcesorow tak o zaszłej śmierci W. Placyda Trzaskowskiego czesznika brzeskiego, iakoteż o terminie zjazdu exdywizorskiego na dzień 20 februar. roku idącego do oczewistego rozsądzenia dekretem naznaczonego, i oraz uwiadamia, że majątek ruchomy sumowny i w inskrypcyach pozostały u XX. Dominikanow wileńskich klasztoru S. Ducha iak ulega satysfakcyi ze skutkow dekretu kredytorom, tak ażeby ony nie był sukcesorom mimo wiadomość sądu exdywizorskiego wydawany i ażeby sukcesorowie iako też różni kredytorowie i pretensorowie z dowodami swey należności do sądu exdywizorskiego przychodzili.

Rafał Chłudzinski administrator.

Listy gończe

2 Roku 1812 Januaryi 22 z Miasteczka Rudominy JW. Grafini Platerowej starościny Subockiey w powiecie Wileń. zbiegł młynarz niemiec Karol Ludwika syn Dalman, dostawszy za świadectwem Magistratu Wileńskiego, w exakcyi Wileńskiej płakatny pasport za Niem 30 Januaryi 9. Został winnym za arędę młynu rubli srebr. 100, a za dozolacynie młynu, i popelnione różne kradzieże, uczynił szkody najmniey na rubli 100. Przymiotami: twarz okrągley gładkiey, nosa sredniego w dol spuszczonego, oczu szarych, włosow na głowie rudych, a na bakambardach ryżych, brodę i wasy goli. Urody dwa arszyny, 2 wierszki i trzy ćwierci, wieku lat 23. Przeto obliuguie się najmocniey wszystkich, ażeby takowy notowany i zły człowiek przez nikogo nie był protegowany i utrzymywany, a gdzieby się pokazał był oddany do przyzwoitego sądu, i uprasza się o uwiadomienie.

2 Podaje się do wiadomości powszechney reiestr rzeczy skradzionych w nocy z dnia 7go na 8my stycznia, tego roku 1812 z zakrystyi Xięży Bernardynow Połockich oraz od niżej piszącego się, cała powszechność uprasza się, aby za dostrzeżeniem iakieykolwiek rzeczy, z ponizey wyrażonych, raczyła donieść do zwierzchności rządowej, lub klasztoru poblizszego tegoż zakonu. Kielichow srebrnych pozłacanych całkiem 4, Patyn pozłacanych 3, Patyna pozlacana z nakrywką 1, Pacyfikaty w części pozlacane 2, turybularz srebrny 1, łodka srebrna 1, lichtarzew srebrnych 2, tyżeczka do rozdawania komunii 1, taca z ampulką, puszka pozlacana 1, turybularz mosiężny, z łodką blaszaną, ampulek cynowych par 11, taca 5, lichtarzy cynowych 3, kap bogatych materialnych w żółtych kolorach z złotem i srebrnymi galonami sztuk 5, ornatow bogatych w różnych kolorach z galonami złotem i srebrnymi sztuk 20, stuł z galonami złotem i srebrnymi sztuk 25, manipularzow 22, ubiorow na kielich sztuk 22, tuwalni holenderskiego płótna iedwabiem wyszywanych sztuk 5, towaln holenderskiego płótna złotem wyszywanych sztuk 2, obrusow tkackich nowych 4, ręcznikow 3, ręcznikow ołtarzowych 7, korpołatow s płótna holenderskiego 40, puryfikaterzów 30.

Wincenty Szczefanowicz.

D o p r z e d a ż y

3 Można dostać nasion krajowych i zagranicznych

kwiatow i włoszczyzny różnego rodzaju tudzież inspektowych w różnych gatunkach i rodzajach u JP. Umińskiego za cenę pomierną, za kościołem Sgo Jerzego ku Łukiszkom pod Nro 853.

2 Były kupiec 3 gildyi miasta Wilna JPan Karol Szulc zyskał w magistracie wileńskim rezolucją pod datą d. 15 ianuaryi roku terażniejszego nastala wedle żądania tegoż wyprzedaż towarow iego w sklepie w kamienicy JP. Orłowskiej pod Nrem 253 przeciwko kościołowi S. Jana będącej zajmowanym nabywających się przez publiczną licytacją; skutkiem iakowey że będące w tymże sklepie JP. Karola Szulca towary iako to: rozmaite szkło stolowe, faianse, galanterye i wszelkie inne towary zwyczajnie w handlach korzennych utrzymujące się przez publiczną licytacją na miejscu exystencyi tegoż sklepu wyprzedawać się zaczną na dniu 20 terażniejszego mca februaryi tak w tym dniu iako i po nim następnych ciągle po południu od godziny 2giey aż do 6tej wieczornej wyprzedaż takowa odbywać się będzie, aż do ukończenia oney, o tem przez niniejsze ogłoszenie publiczność się zawiadamia i aby raczyli życzący co z tych towarow nabydź do licytacji iawić się, urząd na ten akt licytacji naznaczony rekomenduje.— Datt dnia 5 februaryi 1812 roku.

Krystian Kreczmer radny miasta Wilna
Marcin Slendziński radny miasta guber W.
Oświadczenie Exdywizyi

2 Excerpt oświadczenia do protokołu potoczego ziem. pttu Mińskiego roku 1811 miesiąca 8bra 30 dnia. Na urządzie Jego Imperatorskiej Mości ziem. pttu Miń: iako po odwołaniu sądow imieniem JW. Karola grafa Morawskiego Jrał maiora woysk Ros. kamerhera Jego Imperatorskiej Mości i orderow kawalera przez plenipotentą niżej podpisanego oświadczenie z następney okoliczności czyni się. Zeszły Mikołay Morawski pisarz W. X. Litt. i kawaler stryi rodzony JW. Karola graffa Morawskiego za zapisami prawnie nastalimi od swej żony takoz iuż nieżyjącey Agaty z Buchowieckich Morawskiej i iey brata W. Józefa Buchowieckiego maiora wydanemi dóbr Łaukiesy i Kurczmuyży z attynencyami w zięstwie Kurlandzkim sytuowanych aktorem niekwestyowanym będąc roku niniejszego z tego świata schodząc przez dokument ostateczney woli swej w tychże dobrach postanowiony, i przez naturalny spadek z prawa sukcesyi JW. Grafa Morawskiego swego rodzonęgo synowca pomienionych dóbr w swoim stopniu właścicielem uczynił, koleię więc powyższą obiawszy graf Morawski takowe dobra, gdy dla powszechney karysty terażniejszey, nie iest w zdolności własnych i zeszyłych stryiw swoich długow realnych zaspokoić, a najmocniey życząc domierzyć satysfakcją dla wierzycieli swoich dawniejszych i późniejszych, podobnie okazując drogę wszystkim mającym słuszne pretensye do zeszyłych s.p. stryiw swoich, osobliwie które na tym Kurlandzkim majątku są opartemi przez inskrypcie, znajduie zatem aż nadto odpowiedni fundusz, przeto nie w celu zamiężenia należności niekwestyowanym kredytorom, lecz w zamiarze uczynienia onym równey i sprawiedliwey satysfakcyi, rzeczone dobra Łaukiesy i Karczmuyża ze

wszystkiemi attynencyami kilkadziesiąt tysięcy talarow intraty roczney czyniące, z miedzią browarną kosztowną z żywiołami wszelkiemi, sprzętem gospodarskim po rozdział wierzycieli oddać, tychże wszystkich wierzycieli tak w kraiu niniejszym, iako też i za granicą znajdujących się, do odebrania satysfakcyi, w dobrach Łaukiesy i Kurczmuyża w iednym sądzie zawołując, niniejsze oświadczenie zapisuie; i ia z mocy plenipotencyi nadaney zadość czyniac woli Aktora takowe oświadczenie podpisuie.— U tego oświadczenia podpis takowy.

Hieronim Odyniec.

Pozew Edyktalny

1 Sąd główny departamentu 2go obwodu Białostockiego w porządku wołania rejestrow remissyiny za przypadnieniem sprawy kredytorow zeszełego Ignacego Graffa Potockiego z szlachcicem Rembielskim dóbr Sidry dziedzicem utrzymującym u siebie sumę za sprzedaż tychże dobr należną z prozbą przeznaczenie exdywizyi massy po zeszyłym Grafie Ignacym Potockim pozostałey, dekretem swoim oczewisty na dniu 18 oktobra 1811 roku nastalimi ogłoszony exdywizyą massy Graffa Ignacego Potockiego tak depozycie byłey Białostockiey regencyi złożoney, iakot na dobrach Sidrze zahipotekowaney z odbieranych procentow urosłey niemniey ze wszelkich rzódet wyznać się mogącey, tak między stawiającemi iakoteż niestawiającemi kredytorami tegoż Graffa Potockiego, zadecydował i na wyexpedyowanie teyże exdywizyi urzędnikow przeznaczył, który to sąd exdywizorski osob 5 komplet składać mający wspólnym wszystki kredytorow kosztem sprowadzony i utrzymuwać się powinien, iżby do miasta Białegostoku w dniu 16 marca 1812 roku przybywszy, iurydykcyą swoją ufundow dzieło sobie poruczone podług przepisanych tymże dekretem prawideł rozpoczawszy z powyżey wyrażony sum ogulną massę uformował i od tey ogulney massy na pretensye kościoła i szpitala kalwińskiego niemni kościoła katolickiego Sidrzańskich odrząciwszy, reszta pozostałości teyże massy tak między kredytorow Graffa Ignacego Potockiego iakoteż wierzycielow bankowa Teppera przez komissyą trilateralną bankową dóbr Sidry odesłanych po nakazaney na realności pretensyi przez wszystkich kredytorow przysiędze podzielić, zadecydował: kredytorowie zaś do massy Ignacego Graffa Potockiego zbiegający się tak dziś stawiający, iakoteż w tym sądzie i w czasie likwidacyynego procesu w byłey Białostockiey regencyi stawiający aby czy to sami przez się czyteż przez plenipotentow od siebie umocowanych w przeznaczonym im dzie exdywizorskim do czasu ukończenia się oney pod upadkiem każdego pretensyi stawiali przez niniejsze pismo zapowiada, i w przypadku niestanności kredytorow z kredytorow w tym sądzie, że oczewisty wyrok następować będzie, ostrzega—Roku 1811 m. 8bra 18 dnia.

Sowietnik Andrzej Jaworowski.
Sekretarz Kniażyński.
Alexander Siezieniewski protokolista.

w Wilnie		Barometr	Termometr	Odmiany
dnia stycznia		cale linie	stopnie	powietrza
10	z rana	27 8	— 0,5	pogodne
	po południu	27 7	+ 2	
	w wieczor	27 6	+ 0,5	
11	z rana	27 6	+ 1	pochmurne
	po południu	27 6	+ 4,5	
	w wieczor	27 5	+ 3	
12	z rana	27 4	+ 2	pochmurne
	po południu	27 4	+ 4,5	
	w wieczor	27 3	+ 2	
13	z rana	27 3	+ 1,5	pochmurne z sniegiem
	po południu	27 4	+ 4	
	w wieczor	27 4	+ 1	

Cena Targowa Wileńska				
Od dnia 11 lutego do dnia 18 tegoż rub: k				
Kommissyina Bezka	Zyta syrowego	-	-	7
	Pszenicy	-	-	16
	Jęczmienia	-	-	8
	Gryki	-	-	5
	Owsa	-	-	6
	Grochu	-	-	11
	Faska Masła	-	-	3
	Funt słoniny wędzonej	-	-	1
	Funt mięsa wołowego	-	-	-
	Assygnacya 100 rubli	-	-	24
Dukat	-	-	2	